Naam van het project Basisschool De Brug te Erpe-Mere
Opdrachtgever Scholen van Morgen - School Invest

Details

Gemeente waar het project zich bevindt Erpe-Mere
Naam van het architectenbureau Architectenbureau Bart Dehaene ism Sileghem & Partners
Contactpersoon Bart Dehaene, Pol Sileghem
Website http://bartdehaene.be http://sileghem.be
Naam van de kunstenaar Ante Timmermans
Website van de kunstenaar http://antetimmermans.com
Fotografie Filip Dujardin

1) Projectomschrijving

Erpe is een charmante gemeente met een warrig stratenpatroon en sobere bakstenen gebouwen. Basisschool ‘De Brug‘ bevindt zich in het hart van deze landelijke kern. De school bestaat uit kleine paviljoenen, een aantal rijk gediversifieerde pleinen en steegjes.
Het programma wordt ondergebracht in twee eenvoudige volumes met twee bouwlagen. Zij houden de geest van de voormalige paviljoenvloot levendig. Door de twee hoofdvolumes centraal op het terrein te plaatsen en ze ten opzichte van elkaar te verschuiven, ontstaat een spanningsveld dat een nieuw centrum definieert. De luifels gepositioneerd op die middenstrook, net niet rakend aan het gebouw genereren een eigen betekenis en karakter.
Onder druk van de schaarste van de middelen, is het crisis-fenomeen ruwbouw-afbouw opnieuw actueel geworden. Een muur hoeft niet bezet te worden om een muur te zijn, in tegendeel het metselverband van betonblokken evoceert de kindertekening van de muur.

2) Omschrijving kunstintegratie

‘Liever niet,’ antwoordt Bartleby in Melville’s gelijknamige roman, wanneer hij wordt gevraagd om een eenvoudige taak uit te voeren. Het zwijgzame personage werkt als klerk op een advocatenkantoor, maar begint stilaan opdrachten te weigeren met telkens hetzelfde antwoord. Zomaar, zonder uitleg, totdat hij uiteindelijk niets meer doet. ‘Liever niet’ wordt een uitdrukking van de weigering op zich, van een totale autonomie zonder inmenging van buitenaf. En gaandeweg wordt die stilzwijgende aanwezigheid te veel.
Eenzelfde houding kenmerkt het ‘kunstintegratie-project’ van Ante Timmermans. De nieuwe gebouwen kwamen op de plaats van een oude school. Eindelijk aan vervanging toe, werden de paviljoenen afgebroken om plaats te maken voor vernieuwing – behalve één, op vraag van de kunstenaar.
…

Tegenover de dienstbaarheid van de nieuwe gebouwen, staat echter het paviljoen van de kunstenaar, aan de zijkant van het grasveld. Het begrip ‘kunstintegratie’ impliceert een onderdanige houding tegenover de architectuur. De kunstenaar wordt uitgenodigd om iets toe te voegen aan het gebouw, in de vorm van een sculptuur of installatie. De kunst wordt ‘geïntegreerd’ en onderdeel van de doelstellingen van de architectuur. Maar waar de architectuur dienstbaar is, is de kunst autonoom. En net zoals Bartleby kan de kunst iedere inmenging van buitenaf weigeren. Het paviljoen wordt van de afbraak gespaard, maar blijft helemaal leeg achter. Vragen van de directie over een mogelijke invulling worden uit de weg gegaan, de deur zorgvuldig op slot gehouden. Het paviljoen wordt een uitdrukking van de weigering op zich, ontheven uit haar dienstbare taak en achterblijvend als autonoom kunstwerk. Het is aanwezig op de site, maar verder niets, tot die stilzwijgende aanwezigheid te veel wordt. Tot dan vormt de spanning tussen het paviljoen en de school echter een demonstratie van de existentiële voorwaarden voor kunst en architectuur. Kunstintegratie? ‘Liever niet.’ (fragment uit tekst Bart Decroos)

3) Belangrijkste troeven van de kunstintegratie
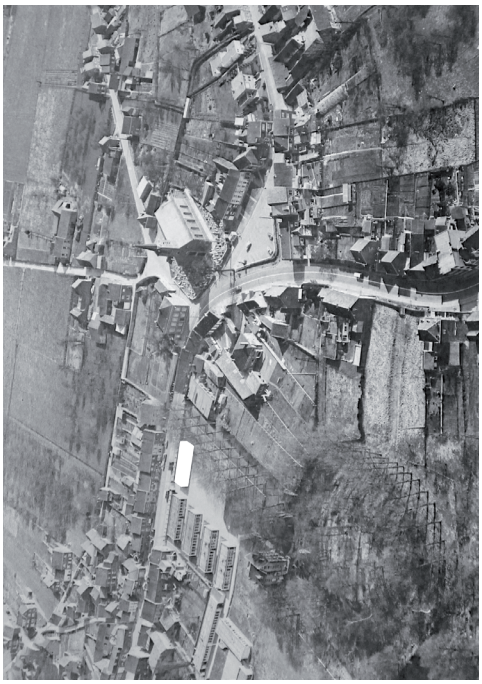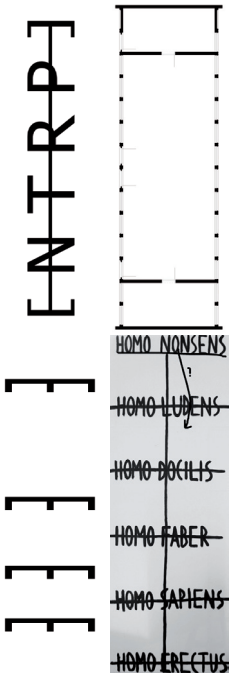
De integratie van het kunstwerk werd vanaf het prille begin meegenomen in het ontwerpproces en werd mogelijk gemaakt door slim om te springen met het beschikbare budget voor het bouwproject. Ante Timmermans grijpt in door één van de oude paviljoenen niet te laten afbreken, maar simpelweg te behouden op de site. Leeg en schijnbaar functieloos, zonder idee – of net vol mogelijkheden. Doordat er een paviljoen minder moet worden afgebroken, werkt deze artistieke ingreep zelfs enigszins kostenbesparend. En toch kan je het lege paviljoen, net wegens het ruimteoverschot of zelfs de ruimteverspilling, tegelijkertijd bekijken als overdaad.